

EL POBLE CATALÀ

5 Cts.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
A LA NOSTRA BIBLIOTECA
CATALUNYA I PAÏSOS IBÈRICS: 4 pessetes trimestral
PAÏSOS D'UNIO: 5 pessetes trimestral

ANY VII • Barcelona, dilluns, 30 de maig de 1910 • NÚM. 1913
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. TELÈFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
A LA NOSTRA BIBLIOTECA
CATALUNYA I PAÏSOS IBÈRICS: 4 pessetes trimestral
PAÏSOS D'UNIO: 5 pessetes trimestral

5 Cts.

DEMANIS PERA AFAVORIR EL TREBALL INTELLECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT GENERAL, EXTENUACIÓ Y AGOTAMENT DE FORSES, PER EXCESSOS, EL

Vi Vital AMARGÓS

Poderós reparador y estimulanti de les forses físiques y intellectuals

El VI VITAL AMARGÓS transforma la extenuació en vigor, la debilitat en forsa y la anemia en riquesa de sang.

El gran abatiment y la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareixen com per encant prenent el

Vi Vital Amargós
Farmacia del doctor AMARGÓS, PLASSA DE SANTA AGNA, NÚM. 9.

PASTILLAS MORELLO

GRANS MAGATZEMS
EL SIGLO

ESTIU 1910

ÚLTIMES NOVELTATS

Confeccions de totes classes
pera Senyora, Senyor y nens
Camiseria - Sabateria - Corbates
Barrets de palla - Vanos - Sombrilles
TEIXITS Y ESTAMPATS
a preus sumament reduits

GRAN VARIETAT

En mobles de vimet y jonc
pera jardins y cases de camp

EFFECTES DE VIATGE

Complet assortit en Maletes - Baguls
Barreteres - Cenatxos - Cistells, etc.

DAVID FERRER Y O.A.
(Societat en comandita)

Corts, 586 -- BARCELONA

DAVID FERRER Y O.A.
(Societat en comandita)

Corts, 586 -- BARCELONA

DAVID FERRER Y O.A.
(Societat en comandita)

Corts, 586 -- BARCELONA

DAVID FERRER Y O.A.
(Societat en comandita)

Corts, 586 -- BARCELONA

DAVID FERRER Y O.A.
(Societat en comandita)

Corts, 586 -- BARCELONA

DAVID FERRER Y O.A.
(Societat en comandita)

Corts, 586 -- BARCELONA

DAVID FERRER Y O.A.
(Societat en comandita)

Corts, 586 -- BARCELONA

La vida barcelonina

(BALANS SETMANAL)

La conferència den Cambó, heusquí la nota sobresortint de la darrera setmana. Diríem mentida si diguéssim que no ha produït efecte. N'ha produït, i ben intens. Però a nosaltres ens sembla que'l seu efecte es contraproduent. Llevat del grup d'entusiastes incondicionals de la Lliga, tots els elements polítics que un dia integraren la Solidaritat catalana coincideixen en l'apreciació de que'l discurs del capdell regionalista representa una formidable errada.

El qui escriu aquestes ratlles sent pel senyor Cambó una admiració sincera. Al costat dels seus defectes com a home públic, li reconeixem excepcions qualitatives. En les amicals converses de redacció i de centre polític sempre hem posat en alt lloc els mèrits extraordinaris del senyor Cambó. La seva activitat, la seva oratoria claríssima i precisa, la seva habilitat polemística, ens el fan considerar com un dels primers homes de Catalunya i d'Espanya. No té gran cultura ni gran afició a l'estudi; però posseeix un tal do d'assimilació, que domina les qüestions al cap de poques estones d'entersar-se.

De sentit polític, ja no'n té tant. De serenitat, no'n té sobra. En el judici dels problemes polítics pateix potser d'un xic de miopia. És inquiet, bellugadís. En Ramon de Maetzu, quan conegué an en Cambó y parlà ab ell, ja va treure'n l'impressió de que era un home que's feia perfectament càrreg del present, més que al posar la mirada més enllà, en els fets y en les contingències futures, ja no hi veu. L'èxit present, actual, escriu substancialment en Maetzu—el suggestiona. Per l'èxit de moment es capàs de perdre en lo futur una causa...

Ab tot y vèureu aquests defectes, mai, mai ens hauríem cregut que'l senyor Cambó pogués arribar a caure en l'enorme desdort que significa la seva conferència del teatre Principal. L'explicat per Barcelona se proposa fer el procés de la Solidaritat y explicar les causes que motivaren el seu afebliment primer, la seva ruptura més tard. En l'explicació d'aquestes causes, el senyor Cambó se mostrà tant desdortat de sí mateix, que no hem preguntat si el cleader de la Lliga es, en realitat, un home ab molt menys talent de lo que nosaltres ens pensàvem.

La Solidaritat morí perquè uns quants redactors d'EL POBLE CATALÀ y dos o tres prohoms nacionalistes la mataren. És així lo que ha dit, en essència, el senyor Cambó. Se vol una explicació més simplista, més infantil, més de taula de café? Oh, y que no ha presentat l'actitud dels nacionalistes republicans com una de les concauses, sinó com a causa única, decisiva, fonamental. De veritat ho creu així el senyor Cambó? En aquest cas, la seva miopia intel·lectual y la seva manca de sentit polític serien espantoses.

L'orador, reliscant per una ràpida pendent, volgué provar ab fets, a tall de Taine, la seva tesi històrica. Quina tristesa fa aquesta part del discurs! Les queixes del senyor Cambó contra els nacionalistes republicans, fan l'efecte del capítol d'agravis que exposa'l vissecretari del Casinó de Dalt contra'l del Casino de Baix.

Ab l'agravament—grauant—que'l senyor Cambó tergiversa els fets y les paraules d'una manera impropia d'un polític d'alsada. Hauríem comprès que'l conferenciant hagués exposat la verídica història de la Solidaritat, interpretant-la a favor d'ell y tirant l'aigua al moli de la Lliga. Però lo que ha fet el senyor Cambó es falsejar l'història de la Solidaritat. Ha contat coses que no són certes y ha callat detalls importantíssims y transcendents, per la raó de que aquests detalls haurien destruït les afirmacions que anava fent. Així, per exemple, no esmentà per a les campanyes violentes dels elements de l'Unió Catalanista y del diari «La Tribuna» contra l'actuació parlamentària dels diputats catalans, campanyes molt anteriors a les lleus insinuacions fetes per EL POBLE, y que en el discurs pronunciat pel doctor Martí y Julià en l'acte inaugural de l'Associació Nacionalista Catalana revestien la forma de duríssims atacs y d'anatemes fulminants, especialment contra'l regionalisme. Y no solament no diu res d'aquestes primeres campanyes, sinó que encara fa la gràcia de encloure l'Unió Catalanista entre'l grupus solidaris nens de culpa en el gran pecat. D'omissions per l'estil, igualment d'importància, no podríem citar mitja dotzena. Tot lo millor en Cambó s'ho deixa.

En cambi, usa'l poc recomanable recurs d'exhumar un pretès telegrama expedit des de Madrid per un redactor d'EL POBLE, que tot just era'l mateix que firma les presents ratlles. Doncs bé, senyors: se tracta d'una conferència telefònica celebrada ab Barcelona, y en la qual, per un malentès del redactor encarregat de rebre-la, aparegué ab les inexactituds de la conferència. Però AQUELLES INEXACTITUTS SIQUEREN RECTIFICADES DEQUADAMENT EN EL MATEIX DIARI. EN UNA CARTA FIRMADA QUE IMMEDIATAMENT VAREM ENVIAR y que a la primera plana d'EL POBLE va publicar-se. És lleal, és noble, és dignitat d'una persona seria això de fer arma, al cap de tres anys, d'una nova telefònica equivocada, y que's rectifica totseguí? (1)

(1) L'esmentat malentès telefònic consistí, substancialment, en lo que anem a explicar. Les quantitats que nosaltres llegim desde Madrid, deien: «Alguns sostenen el criteri de que desde'l primer moment els solidaris fessin declaracions de «disconformitat fonamental» ab l'esmentat projecte.» (el d'Administració local). Aquest en el criteri dels senyors Cambó, Carner, Hurtado y altres. A l'endemà, dia 14 d'octubre de 1907, EL POBLE, en lloc de les paraules «disconformitat fonamental», deia «conformitat en lo fonamental», que era d'lo contrari. Sense perdre temps escriguerem donant la veritable versió de lo succeït, lo qual aparegué en EL POBLE del dia 19 d'octubre (primera plana, sexta columna), en la carta sofí retrat a causa de les tribulacions de Catalunya.

Com a bella mostra de fets tergiversats podem citar l'al·lusió al discurs de l'Hurtado adreçat als liberals. El senyor Cambó digué en el teatre Principal: «Aquest discurs del senyor Hurtado també es rebut pels seus companys ab disgust y se li envien dotzenes de telegrams de disconformitat.»—Ja tota acció patriòtica era vista ab disgust pels elements nacionalistes, encara que fos feta pels seus diputats!

Això es tot al revés, car els nacionalistes, desde EL POBLE CATALÀ lloaren calorosament el discurs de l'Hurtado, mentre l'«Agència periodística dirigida a Madrid pel senyor Folch y Torres (don Luis), que en els períodes de vida parlamentària funcionava ab la prèvia censura dels diputats de la Lliga, procurava ferlo sospitosos mitjançant informacions tendencioses y mentres «La Veu» no pas EL POBLE—insertava solts insidiosos contra l'explicat per Terrassa. Els que vulguin comprovar directament això poden consultar les col·leccions del diari regionalista y del nostre diari.

Un altre dels ignoscents recursos del senyor Cambó, consistí en retreure retalls d'uns telegrams publicats per EL POBLE, que aleshores tenia'l servei de la Premsa associada de Barcelona, la majoria de quals telegrams estaven precisament redactats pel senyor Aguiló, ab el control dels diputats regionalistes.

Entre les omissions en que incorregué el conferenciant, n'hi ha una de primer ordre. El senyor Cambó no diu res d'una reunió celebrada per la minoria solidària en una de les seccions del Congrés, ja després dels discursos den Suñel y den Cambó, y en la qual el criteri del primer respecte al projecte d'Administració local fou rebutjat.

Per què no'n digué res el senyor Cambó? Ah! Perquè si l'hagués explicada hauria demostrat l'inexistència de les seves afirmacions. Recordem molt bé que al tornaren el senyor Suñel cap a Barcelona, dos dies després d'aquella reunió, ens digué: «Més m'estimo anar-me'n. Si tornés a pendre la paraula en el saló de sessions posaria en perill l'unió de la Solidaritat, y jo aquesta responsabilitat no la vull carregar damunt meu.»

En la seva trompetejada conferència, el senyor Cambó s'ha desfogat, com ha dit

en Junoy. Però cal fer constar que ha estat molt lluny de fer la veritable història de la Solidaritat catalana.

Molts volen ara esbrinar qui va matarla a la Solidaritat. Nosaltres creiem, ab fonsa convicció que no l'ha matada ningú. Se'n va morir de mort natural...

El terrorisme!... Res d'això. Aquesta paraula, que s'usa per rutina, representa actualment una remarcable impropietat. Ja poden petar bombes com vulguin: de terrorisme no n'hi ha a Barcelona. Els enginyers infernals fan soroll; terror, no.

No volem dir que els habitants de Barcelona ens haguem tornat insensibles al perill de les tràgiques bombes. Lo que hi ha es que ens hi hem acostumat, y les considerem com una cosa ordinària. A qui, l'esclat d'una bomba ve a esser lo mateix que topat dos tramvies o enfonsant un cadafal. És un perill més de la vida ciutadana, que no agrada gaire, però que no produeix pànic a la gent.

Davant l'escandalosa impunitat d'aquesta mena de crims en la capital catalana, lo millor es pendre's ab filosòfica resignació, com ja fan vent els barcelonins. Tampoc no treiem res de pendre's ho a la valenta. Per al descobriment dels vilis autors, no hi ha altra esperança que les mirades, els quals van cada dia més escassos, malgrat esser en un temps en que serien més útils que mai.

Val a dir que les nostres incògnites urdides són de lo més entès en el seu ofici. A Madrid s'han tirat dues bombes, y els autors de totes dues han sigut descoberts. A Barcelona, en els darrers anys, se n'han posat més de dues centes, y dels autors no'n sab res ningú, ni aquell mateix Joan Rull a qui donaren garrot per llenguallarg y mentider.

A. ROVIRA Y VIRGILI

Teatres y Concerts

SEGON CONCERT PER LA BANDA MUNICIPAL DE TURIN

Dissabte al vespre tingué lloc al Palau de Belles Arts el segon concert donat per aquesta banda.

El programa, molt més interessant que'l del primer concert, se composava de «Over-

tura Sposa venduta», Smetana; «Siegfried», Wagner; fantasia «Giovanna de Guzman», Verdi; «Mosaico sull'op. Walkyria» (a petició); «Mort d'Isolda» y «Overtura del Tannhäuser», Wagner.

La «Walkyria» fou bellament interpretada, resultant d'un efecte sorprenent, que no sabem per quins causes no hi resultà en el primer concert.

Totes les obres foren executades molt ajustades, y de l'Overtura del Tannhäuser, que dola el programa, tingueren que repetir un bon tros pera acallar els aplaudiments del públic.

Després de «La Walkyria» una comissió de professors de la Banda municipal de Barcelona feu ofrena a la bandera de la Banda de Turin, d'una hermosa corbata, a quina galanteria corresponguera els nostres hostes regalant-li una artística copa, destinada a la Banda barcelonina.

El senyor Vinala, en nom de l'Ajuntament, feu present al director Vannetti de dues medalles d'or, una per ell, y l'altra ab destí a la bandera de la Banda que tant noblement dirigí, al igual que una medalla de plata a cada un dels professors que componen la mateixa.

Entre'l dos se cambiaren frases de mútua consideració y estima, y el públic, que restà dret durant aquest acte, aplaudí sorollosament als italians.

A. P. S.

Acció Política y Social

(En aquesta Secció publicarem l'anàlisi de tots els actes que celebrin els Centres d'Esquerra de Barcelona, y dels quals ens donguin avís anticipat)

Centre Nacionalista Republicà del districte VII. — Manso, 52. — Demà, dimars, 31, tindrà lloc an aquest Centre, l'acte inaugural de les Escoles nocturnes gratuïtes, en el qual hi pendran part, entre altres, els senyors Pere Corominas y Lluís y Rissech.

Totes les entitats que no hagin rebut el corresponent convit, que's donguin per invitades.

De Reacció Literària

Conferència llegida a l'Ateneu Barcelonés per

D. JOAN ALCOVER

Jo no vindré aquí, senyors, com apòstol de la fe, sinó com apòstol de la vida pràctica, dels que en nom del creu comú parlen de la conducta imposada pel còdic de la suprema veritat que suposen reconeguda. Vull dir, deixant de banda circumloquis, que en l'ordre sentimental y artístic (ja que avui parlem de literatura y no de política) jo sentí catalanista a l'estil ranci, en el sentit que fa uns quants anys s'entenia vulgarment per una crisi de consciència; notícia que a l'hora actual, plena de confusions y boires, no semblarà tan impertinent y o-ciosa com hauria semblat quan l'agulla náutica de l'esperit col·lectiu no fluctuava com avui. Y jo dono per suposat que aquest sentiment ens abriga a tots com la nau de la mateixa àguila; y es a la llum d'aquest sentiment que venim a reflexionar sobre'l problema literari de manera que no retrocedim per estudiari al capítol preliminar en que la substància y autenticitat del renaixement se discuteixen com a valors problemàtics, sinó que donem com un fet incontestable la vida de Catalunya y la voluntat de viure, sigui o no cert que passa actualment per una crisi de consciència; y cerquem les orientacions que més convinguin a sos interessos espirituals. Però si així no fos, si vinguéssim a descobrir en nom d'un olimpisme crític, entregat exclusivament a la codificació de treure de cada país y cada intel·ligència la màxima contribució pel tresor de l'art universal, com què representaria una fructuosa i plena cultura, en la qual els dos deus de la cultura, mentre tot això no degeneri en una falsa norma aristocràtica, en una vulgar galonament, importació de la darrera novetat. Reivindicant ab energia els furs individuals, però alerta, alerta a fugir d'un convencionalisme per caure dins un altre més finest, y si anem a l'extranger, estiguem prou temps pera guardar-nos de transformacions europees, no sigui cosa que les botiguers que van y tornen dels grans centres artístics, a cada cambi d'estació sense mudança visible, tinguin de donar lliçons de naturalitat a les classes intel·lectuals.

Jo crec en l'art humà; però no crec en l'art cosmopolita. El cosmopolitisme es antipàtic, és un concepte negatiu que compromet la nostra llibertat, foragitant-nos de casa nostra; és un extranyament, tan atentatori a la llibre personalitat de l'artista com ho seria el confinament dintre d'un sol escenari.

Ja no's parla gaire de la pugna artística entre rurals y civils, y se compren; els antiruralistes, entre'l quals n'hi havia d'intel·ligentíssims, s'hauran fet càrreg de l'impropietat de la paraula, pera designar el que és, la rutina, l'ignorància, la mandrosia y l'obscuretat, coses que no tenen res que veure ab l'aire del camp y la ciutat. Són els paguets els que prefereixen la lluentor de les més ordinàries decoracions urbanes a les sublimitats del Pirineu y del Montseny, y reben ab gèste recelós la visita dels peregrins de l'art y la bellesa que cerquen pels amagatalls de muntanya les cançons de flauta principessa, les notes gentils y pacífiques de la mita popular; y són els ciutadans en el sentit ideal de la paraula, els que tenen prou refinament pera comprendre y sentir l'exquisida flor de la rusticitat; de manera que lo que fa pagès, lo que fa barba, ab barretins o senes, es lodi a la pagessa.

L'humanisme... ¿qui no'l sentirà? Però com anarà a l'humanisme? ¿Què a res-

tes, vaporisem la forma pera ferla flexible y delicada; anotem les impressions útils y fugitives, acímet a casa nostra els elements exòtics assimilables; mes tot això sens perjudici de la nostra originalitat. Volem triomfar fora de Catalunya? Siguen catalans. Volem esser universal? Conservem l'aire de família.

Així pensava y així penso. Jo hauria volgut trobar rectificacions a fer, pera es salvar-nos la molestia de no saber si el però si el meu criteri estacionari o pobre de punts de vista no'm permet hi gràcia-sa volubilitat pròpia dels esperits selectes, no sé què ferhi; m'hauré de perdonar l'inelegància d'insistir en les mateixes opinions.

Jo no pretenc que renunciem a les ventalles de cinquanta anys d'experiència; però sense renunciar-hi, podem tornar un xic enrera. Jo no demano la reacció cap a velles usances floralsques y amanuents en bona hora caducats, sinó cap a la llibertat y franquesa d'inspiració sense més llei que les imposades pel sentiment artístic; perquè jo sé que si els joves escriptors segueixen els impulsos naturals, tornaran a les fonts vives de la tradició popular, tornaran a la tendra calor germinal que desglassa la sang dintre les venes de la nova Catalunya, tornaran a l'inspiració directa de la realitat que viuen, tornaran a afirmarse y manifestarse tal com són; y pera tornar-hi no hauran de renunciar a l'instint de perfecció, ni a l'afersa de pensament, ni a la civilitat ni a l'humanisme, ni a la cultura; mentre tot això no degeneri en una falsa norma aristocràtica, en una vulgar galonament, importació de la darrera novetat. Reivindicant ab energia els furs individuals, però alerta, alerta a fugir d'un convencionalisme per caure dins un altre més finest, y si anem a l'extranger, estiguem prou temps pera guardar-nos de transformacions europees, no sigui cosa que les botiguers que van y tornen dels grans centres artístics, a cada cambi d'estació sense mudança visible, tinguin de donar lliçons de naturalitat a les classes intel·lectuals.

Jo crec en l'art humà; però no crec en l'art cosmopolita. El cosmopolitisme es antipàtic, és un concepte negatiu que compromet la nostra llibertat, foragitant-nos de casa nostra; és un extranyament, tan atentatori a la llibre personalitat de l'artista com ho seria el confinament dintre d'un sol escenari.

Ja no's parla gaire de la pugna artística entre rurals y civils, y se compren; els antiruralistes, entre'l quals n'hi havia d'intel·ligentíssims, s'hauran fet càrreg de l'impropietat de la paraula, pera designar el que és, la rutina, l'ignorància, la mandrosia y l'obscuretat, coses que no tenen res que veure ab l'aire del camp y la ciutat. Són els paguets els que prefereixen la lluentor de les més ordinàries decoracions urbanes a les sublimitats del Pirineu y del Montseny, y reben ab gèste recelós la visita dels peregrins de l'art y la bellesa que cerquen pels amagatalls de muntanya les cançons de flauta principessa, les notes gentils y pacífiques de la mita popular; y són els ciutadans en el sentit ideal de la paraula, els que tenen prou refinament pera comprendre y sentir l'exquisida flor de la rusticitat; de manera que lo que fa pagès, lo que fa barba, ab barretins o senes, es lodi a la pagessa.

L'humanisme... ¿qui no'l sentirà? Però com anarà a l'humanisme? ¿Què a res-

tat de l'individu si l'escapsem de tot medi social, si el despullim de totes les influències territorials, històriques, familiars que donen y modelaren la seva personalitat? ¿Com hem de ferho perquè la corrent de l'espiritualitat catalana se internacionalitzi, arribant al mar profund y lluminós que banya totes les coses dels continents intel·lectuals? No estroicant les fonts originàries, sinó conduint-les a la normalitat que no sabem si en dies de sequedat podrà abastar-se o empobrir-se, com que no manquen incògnits per mantenir encara la disputa de si es torrent o riu.

Quan vingui el cas, si ha de venir, de que'l nacionalisme se resolgui en universalisme no serà per anulació dels elements castissos, sinó per elevació y creixença; però'n sembla que es una mica prest per aquesta ensonnada de grandesa imperial, me sembla que les conquestes interiors no estan encara prou assegurades per preocupar-nos a tota hora de la conquesta del món. Ah, si la tàctica de l'enemic estés a l'alçada de les males intencions, qualsevol punt fàcil trobaria per hostilitats. Si guen sàncers. Els escriptors en llengua catalana, ¿dominem el nostre públic? ¿Tenim parqueta bastanta, en competència ab els estrangers, per viure de la ploma? El catalanisme, que fou en sos començos una creuada literària ¿no era natural que estés representat per una revista de vida permanent y sòlida? De les diferents que han estat empreses ¿ni ha hagut qualcuna que arribés a la majoria d'edat? Se trobessa ab dificultats de unió dels elements dispersos, en nuclei orgànics per l'obra comuna; se trobessa ab dificultats econòmiques que naixen de la falta d'ambient; y tot són indicis de que Catalunya no està encara ben catalanada. Doncs aquestes són les primeres posicions a pendre. Perquè pensar que saltant sobre la diferència de Catalunya, hem d'europeïzar la nostra producció, y ens han de traduir a l'extranger abans d'esser llegits aquí, fora una prova de candor escarí. Assenyalant la consolidació de la nova Catalunya en sos propis fonaments, atacs y tal volta compromesos per mines y contramines d'origen que jo no he d'explorar, perquè fora un sobressalt dolorós que la llum de les llanternes enfocades cares conegudes y amigues.

Observem una cosa, senyors, y es que els tòpics que dictava l'inconsciència als enemics proverbials de Catalunya, les màximes formals que estaven cansats de llegir a «El Imparcial» y en la prosa dels Unanimes, Gramontagnas, Caviars y Banjos, com tot allò de l'esperit de tribu, el sentiment arcaic y regressiu, l'egoisme local, la visió circumscrita, la solidaritat humana en front de la solidaritat catalana, ¿després les hem vistes estampades en les banderes d'aquí dintre o en qualsevol tros de les banderes esquistades per l'última discòrdia, com la darrera paraula de la modernitat redemptora.

L'error d'aquestes fórmules consisteix en atribuir a la catalanitat un sentit de restricció que no té per naturalesa, y plan-tejar artificialment alternatives que en realitat no existeixen. Així alguns posem en competència l'amor a la llibertat y l'amor a Catalunya, com si el problema català no fos substancialment un problema de llibertat, com si no significués la reivindicació integral dels atributs humans individuals, la necessària dilatació de la òrbita de ciutadania, perquè s'hi mogui l'home sencer y lliure. Així altres presentem el talau ideal de l'estètica huma-

